

Vandaag 100 jaar geleden: de eerste Volkskrant

02-10-2019 08:55

1e JAARGANG

DONDERDAG 2 OCTOBER 1919

No. 1

DE VOLKSKRANT

ORGaan VAN DE FEDERATIE DER DIOCESANE R. K. VOLKS- EN WERKLIEDENBONDEN IN NEDERLAND
DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG

Abonnementenprijs: Voor Bondsleden door tusschenkomst hunner Afdeelingbesturen 30 cent per kwartaal of 3 ct. per ex. bij vooruitbetaling. Met „De Roskam“ 6 ct. per ex. Bondsleden postabonnements: 50 ct. p. kwartaal, met „De Roskam“ 70 ct. per kwartaal. Afzonderlijke nos. 5 ct., met „De Roskam“ 10 ct. Voor niet-bondslid. fr. p. 50 ct. per 3 maanden of 1.200 per jaar. Met „De Roskam“ 1.300 per jaar. Voor het buitenl. verhoogd met meerdere portokosten. Afzonderlijke abonnementen op „De Roskam“ 1.150 p. jaar.

Advertentieprijs: De prijs der advertenties is van 1-6 regels 90 cent, elke regel meer 15 cent; voor Bondsleden van 1-6 regels 45 cent. Verder 7½ cent per regel-plus 5 cent voor de inruilingskosten. Alle stukken voor de Redactie, advertentie-opgaven en wijzigingen van kansen moeten uiterlijk Dinsdagavond bij de Redactie of Administratie zijn ingekomen, en voor het in die week verschijnende nummer nog in aanmerking te kansen worden genomen.

REDACTIE: HENRI HERMANS EN CH. VAN DE BILT — REDACTIE- EN ADMINISTRATIE-ADRES: VAN IMHOPFSTRAAT 25, 'S-GRAVENHAGE. TEL. N. No. 1356.

De Volkskrant.

Wij hebben reden tot dankbaarheid. Gode dankbaar tegen het lichtbaar op het werk onze katholieke arbeidersbeweging.

Wijk om vruchtbaar jaar! Eerst het Faaschaanfeest van de katholieke vakorganisatie gevolgd door het R. K. Bedrijfscongres, waarop werd aangewezen hoe onze beginselen moeten worden toegepast op de arbeids-overeenkomst.

Daarna de stichting van een Centraal Bureau voor onze standorganisatie in Den Haag, de oprichting van „Het Rood“, tijdschrift voor de R. K. arbeidersbeweging, en nu, in de week na den eersten Nederlandschen Katholiekedag, het lang gewenschte orgaan van de Federatie der Diocesane R. K. Volks- en Werkliedenbonden.

Dit orgaan is het teeken onze groote oebeld, „Volkswaard“ en „Katholieke Volk“, het een blad orgaan van de Diocesane Werkliedenbonden in het Aartsbisdom Utrecht en in de Bissdommen, Breda, Den Bosch en Roermond, en het andere orgaan van den Ned. R. K. Volksbond, in het Bissdom Haarlem, werden bereikbaar opgeheven en plaats te maken voor dit één, dat weldra meermaals v. er vaak verschijnen zal en de spreker van de één centrale onder standorganisatie.

Dit is een vooruitgang van betekenis, want de gezamenlijke leiding in één hand betekent een o. march van het gezamenlijk in één richting. Uit oebeld van gedachten is voort de actie met kracht. De vrienden van Noord en Zuid, de bonden van de bestaande staats.

Voor het armzalig socialisme, in welken vorm ook, nullen wij niet onze heilrijke christelijke levensbeschouwing, die wij als een elektrische booglamp zullen laten schijnen, over de falen van den dag. Dat is ons program; niets nieuws, en niets anders dan het program van onze organisatie.

Wij bekooven er voor te werken, met al de kracht en energie, die in ons zijn, maar wij vragen hulp. Ons orgaan begint met een oplage, bijna dubbel zoo groot als die van het sociaal-democratisch hoofdorgaan en groter dan die van alle socialistische kleinere blaadsjes samen, maar dat zegt voor ons nog niets. Wij zijn niet licht tevreden op dit punt; het getal van onze lezers moet minstens gelijk zijn aan dat der leden onze arbeidersorganisaties; minstens; want ook duizenden niet-leden moeten het lezen. Hiervoor hebben onze propagandisten zorg te dragen. Laat iedere afdeeling waken op een aantal bladen meer bestellen, om te colportieren, om uit te strooien als een vruchtbaar zaad over de massa der nog onverzorgden of door onze tegenstanders misleide arbeiders.

De Volkskrant moet erin; zij moet gekozen worden door alle katholieke arbeiders; want zij is de vlag voor ons leger; het symbool voor onzen strijd. Laat de arbeiders liefde toonen voor hunne pers. Alle schouders er onder en het zwaarste werk wordt licht.

De Volkskrant, ook wanneer zij later meermaals per week gaat verschijnen, overal gelezen, geleend en gepropageerd, en dan verder.

Onze beweging is te groot geworden, en stelt te hooger eischen aan de leiding, om met een werkblad te kunnen voortgaan. Daar is nu voort al dan wa-

beid en van den zwaren strijd. Misschien alen wij die veteranen niet meer op een volgend algemeen Katholiekedag, maar wij vergeten nooit hun geluk op dezen eersten. Ons geluk was zooveel grooter, omdat zij dien dag nog mochten beleven.

De eerste Nederlandsche Katholiekedag! Ondanks allerlei moeilijkheden; onzeker, tijdsomstandigheden en weersgesteldheid, is hij schitterend gelaagd. Wij hadden niets anders verwacht.

Het begin was natuurlijk een dankgebed, neem, veel meer dan dat; een overweldigende hulde aan den onbevindenden God, die ook dezen dag gemaakt heeft. De pontificale Mis met liturgische plechtigheden en meesterlijke muziek, — ook volgende dagen herhaald — maakte een magischen indruk en bracht de gewenschte stemming.

Toen de openingsvergadering. Overvrijelijk De groote zaal van Tivoli was tot in de uiterste hoeken en op de balkons gevuld met gezandtrijde deelnemers, toen eerst het Bestuur met de vier Katholieke Ministers, later het gehele Doorlochtige Epiiscopaat binnentraden.

Na het treffend openingswoord van den voorzitter, Baron van Wijnbergen, werd een brief voorgelezen van Z. H. den Paus. Hierin werden wij, Nederlandsche katholieken, gelukwenscht met het genomen initiatief en werd de hoop uitgesproken, dat de vergaderingen een volledig succes zouden hebben. De Paus wreef erop, dat naast de onderlichtingen, vervat in deencyclicale over den Vrede, ook de onderlichtingen, opgenomen in de gedenkwaardige Rerum Novarum, die god noden haar levendige actualiteit hebben behouden het ver-

De duurte.

△ Het duurtvraagstuk blijft de aandacht eischen. Men konse nu wel algemeen bij de overtuiging, dat met loonsverhoging weinig of geen verbetering te verkrijgen is, zoolang het goedertelkocht blijft aanhouden en de woeker vrij spel heeft.

Zouden vandaag de loonen worden bepaald op 1000 gulden per week; morgen betaalden wij voor ons levensonderhoud misschien 1050 gulden per week. Het geld op zichzelf heeft geen waarde maar is waardemeter; het gaat romm wat wij er voor kunnen kopen.

Laat men nu twee dingen in het oog houden, die paalvat staan: de woeker moet met man en macht worden bestreden en algemeen moet men zuiniger gaan leven.

Tegen den woeker wapenen wij ons door onze verbruiks-coöperaties te versterken en deze coöperaties órnoods tijdelijk het jaarlijksch dividend te doen vervingen door een verhoging der prijzen. Coöperaties zullen vrezen, dat dan de groothandel nog lager prijzen noteren om de concurrentie kapot te maken en zelf weer geheel meester te worden van het terrein, maar die vrees deelen wij niet. Integendeel, wij zullen in deze tijdsomstandigheden dien strijd gaarne zien uitbreken.

Met landbouwproducten zal binnenkort al een proef genomen worden op groote schaal. Men wil hier producent in onmiddellijk contact brengen met consument. De standorganisaties van arbeiders en landbouwers zijn daarmede eel, geholpen door de Federatie van R. K. Diocesane Coöperatieve Bonden. Door algemeene medewerking zal deze

patroons was de toelooing oöperantie aandelid tot de oververstandige daad, voer de arbeiders het te lage loon, dat door kinderarbeid moest worden aangevuld. En zoo kan met recht gesproken worden van kinderexploitatie. Gevolg was, dat zelfs in tijden van uitgebreide werkloosheid gebrekheerscht aan goede arbeidskrachten en dat menig bedrijf juist minder in staat was, om de concurrentie het hoofd te bieden.

Daar waren echter nog andere nadeelen. Gebreklijke vakkenis verminderde de belangstelling der arbeiders in het bedrijf en deed de waarde der arbeidskracht zinken tot beneden peil.

Zoo niet men ook hier weer, het gebrekkiq sociaal inzicht in alle opzichten, niet slechts moreel, maar ook materiele nadeelen tot gevolg had.

Bij de hervorming op het gebied der arbeidsovereenkomst moest dus ook gedacht worden aan een betere leerlingregeling.

Voor al in de toekomst zullen wij nog grotere behoeften krijgen aan bekwaame arbeidskrachten, die niet alleen werk van goede kwaliteit kunnen leveren, maar zich bovendien gemakkelijker weten aan te passen aan nieuwe behoeften en andere werkmethodes.

De leerlingregeling, voor zoover hiervan sprake was, gaf ook in menig bedrijf voortdurend aandelid tot conflict. Zelfs stakingen zijn er uit voortgevoerd, waar de patroons de laten der leerling-opleiding — hetgeen vooral het geval was bij stukwerk — geheel op de schouders der arbeiders wisten te leggen.

De Bedrijfsraden zullen voor moeilijke vraagstukken komen te staan bij de

vragen en h.v. duidelijk en zonder snoezels te antwoorden op een paar vragen:

1e. Moet die socialisatie komen met geweld, zoodat van de tegenwoordige bezitters alles o'gepakt wordt, of is het eerlijk hebben gekregen of niet? Dan zeg ik, en met mij duizenden arbeiders: aan dien burgeroorlog doe ik niet mee. Een burgeroorlog komt er vast: 't is toch te begrijpen, dat de menschen hun eerlijk boeltje zoo maar niet zullen overgeven. We hebben den 8-urigen werkdag en vele andere verbeteringen gekregen zonder socialisatie, waarom zouden we het met de andere verbeteringen ook niet zoo probeeren?

2e. Als het niet afgepakt maar eerlijk betaald wordt: laat de schrijver ons dan een voorrekenen in het grove, wat dat kosten moet, en daarvan de rente betaald moet worden. Neen alleen de huizen van Amsterdam, ongeveer 500000 x 20000 door elkaar, maakt 1000.000.000 = duizend miljoen, dus x 4 % eht jaarlijkse rente van 40 miljoen.

3e. Veronderstelt een, dat de socialisatie er kwam zonder burgeroorlog; en dat de rente betaald kon worden: kon de Staat dan een voldoende vast loon waarborgen aan den werkmán? of blijft ieder ieder land voor de producten en levensmiddelen toch o'fsterkelyk vast den ager en van het buitenland? of heeft dan de regering het weer en den groei en het buitenland in zijn hand? Maar zoo niet; dan stijgen en dalen de prijzen even goed als nu. En waar blijft dan de werkmán met zijn vast loon? Precies dezelfde eische als nu;